

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ
KATEDRA VEŘEJNÉ SPRÁVY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Zapojování veřejnosti do rozhodování veřejné správy

Předkládá: Jan Černošek

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda CSc.

Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Jan ČERNOŠEK
Osobní číslo:	R17B0020P
Studijní program:	B6804 Právní specializace
Studijní obor:	Veřejná správa
Téma práce:	Zapojování veřejnosti do rozhodování veřejné správy
Zadávací katedra:	Katedra veřejné správy

Zásady pro vypracování

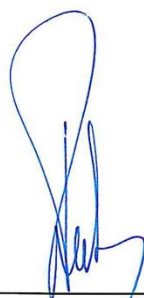
1. Úvod
2. Vymezení pojmů
3. Územní plánování
4. Participace ve veřejné správě
5. Závěr

Rozsah bakalářské práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

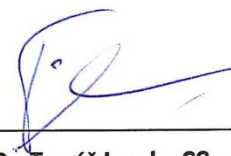
Seznam doporučené literatury:
viz zvláštní seznam

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **29. března 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2020**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 26. června 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Zapojování veřejnosti do rozhodování veřejné správy“ zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro tuto práci čerpal způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni dne 30. 11. 2020

.....

Jan Černošek

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce panu JUDr. Tomáši Loudovi, CSc., za cenné rady a připomínky, kterými značně přispěl k řádnému dokončení této bakalářské práce.

Obsah

Úvod	8
1 Vymezení pojmů	10
1.1 Veřejná správa	10
1.2 Rozhodování	10
1.3 Veřejnost.....	11
2 Teorie zapojení veřejnosti	12
2.1 Podstata účasti veřejnosti	12
2.2 Důvody pro zapojování veřejnosti	12
2.2.1 Právní důvody	13
2.2.2 Sociálně politické důvody.....	13
2.2.3 Pragmatické a ekonomické důvody.....	13
3 Ústavní a mezinárodní základy zapojování veřejnosti	15
3.1 Ústavněprávní úprava	15
3.2 Mezinárodní základy účasti veřejnosti	16
3.3 Aarhuská úmluva v ČR.....	16
3.4 EIA – Vyhodnocování vlivů na životní prostředí	17
4 Územní plánování	21
4.1 Pojem územní plánování	21
4.2 Úrovně územního plánování	21
4.3 Politika územního rozvoje	21
4.4 Zásady územního rozvoje	22
4.4.1 Zapojování veřejnosti na přípravě zásad územního rozvoje	23
4.4.2 Připomínka.....	23
4.4.3 Námitka	24
4.4.4 Veřejné projednání	25
4.4.5 Žaloba proti zásadám územního rozvoje	25
4.5 Územní plány obcí.....	26
4.5.1 Úhrada nákladů.....	26

4.5.2	Zadání a návrh územního plánu	27
4.5.3	Zapojování veřejnosti na pořizování územního plánu.....	27
5	Účast veřejnosti.....	29
5.1	Referendum	29
5.1.1	Místní referendum	29
5.1.2	Krajské referendum.....	33
5.2	Petice	34
5.3	Shromažďování	35
6	Praktická část	37
6.1	Charakteristika města Přerova	37
6.2	Současný stav výstavby dálničního obchvatu Přerova.....	38
6.3	Dotazníkové šetření	41
6.4	Vyhodnocení dotazníku.....	41
7	Závěr	44
8	Resumé.....	46
	Seznam použitých zdrojů.....	47

Úvod

Pro tuto bakalářskou práci bylo zvoleno téma zapojování veřejnosti do rozhodování ve veřejné správě, a to hned z několika důvodů. I přesto, že Ústava České republiky ve svém druhém článku stanovuje, že lid je zdrojem veškeré státní moci, převládá v naší zemi zastupitelská demokracie, což znamená omezené množství možností, jak se občan do procesu rozhodování ve veřejné správě může zapojit.

V právním řádu České republiky i tak nalezneme některé právní nástroje, kterými se veřejnost může zapojit do věcí veřejného zájmu a k dosažení veřejného blaha. Tyto instituty se objevují zejména při ochraně životního prostředí a v kapitole čtvrté v územním plánování.

Pokud uvažujeme o veřejnosti ve spojení se státní správou v širším slova smyslu, jsme si vědomi toho, že se správním rozhodováním veřejnost potkává každodenně v běžném životním a občanském životě.

Historicky na našem území, se státní správa, v moderním slova smyslu začala formovat počátkem novověku, přičemž veřejnost byla v těchto počátcích pouze pasivním objektem veřejné správy. Situace se začala měnit teprve v 18. a zejména v 19. století. Po nástupu císaře Františka Josefa I. (2. 12. 1848) se v průběhu několika desetiletí státní správa reformovala v moderní nástroj práva, kde již veřejnost nebyla pouhým příjemcem svévolných rozhodnutí vládnoucí moci, ale začala být zapojována do výkonu. Z pohledu poválečné historie, měla veřejnost pouze omezené možnosti zásahů do rozhodování ve veřejné správě. Až pád komunistického režimu, změna politického zřízení a postupná demokratizace zakládala možnost zasahování veřejnosti do veřejné správy.¹

Pro tuto práci bylo použito několik internetových i knižních zdrojů, ale především byly použity zákonné úpravy či oficiální portál Ministerstva vnitra a Ministerstva životního prostředí České republiky.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část je zaměřena na základní pojmy vztahující se k zapojování veřejnosti do rozhodování ve veřejné správě. Dále je v práci pojednáváno o teorii zapojování veřejnosti, ve které je popsána podstata této účasti veřejnosti a důvody pro zapojení veřejnosti do rozhodování. Velká část práce je věnována územnímu plánování a

¹ MATES, Pavel a Miloš MATULA. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. Vyd. 2. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998. ISBN 80-707-9753-3.

jeho úrovním. Jsou zde popsány možnosti veřejnosti, jak se mohou podílet a zapojovat do plánování veřejného prostoru, ve kterém žijí. V neposlední řadě jsou v práci povrchově popsány instituty referendum, petice a shromažďování, kterými se veřejnost může zapojit do rozhodování veřejné správy.

Praktická část je zaměřena na město Přerov a jeho problematickou dostavbu úseku dálnice D1 Přerov-Říkovice. Je vytvořena z vyhodnocení anonymního dotazníku, který obsahuje otázky orientované na účast dotčené veřejnosti stavbou dálnice. Dotazník vyplnilo 359 respondentů a přispěli tak svými názory. Cílem anonymního dotazníku bylo zjistit, zda dotčená veřejnost má povědomí o formách, kterými se může zapojit do rozhodování o dostavbě chybějícího úseku dálnice D1.

Zapojení veřejnosti do rozhodování je z mého pohledu důležitou součástí demokratického státu svým přínosem demokracie či kontrolou veřejné správy. O situaci v současné době jsem se pokusil pojednat v této práci.

1 Vymezení pojmů

1.1 Veřejná správa

V této bakalářské práci je často užíváno hned několik právních pojmů, které je na místě definovat. Počet definic pojmů je rozsáhlý a jednotliví autoři vysvětlují tyto pojmy odlišně. Především pojem veřejná správa se zdá být komplikovanější, neboť ho autoři definují jinak a s patřičnými rozdíly. Lze tedy říct, že neexistuje jedna univerzální definice veřejné správy.

Pojem veřejná správa je tvořen ze dvou slov, veřejná a správa, které jsou jakýmsi pojmovým základem a po jeho rozdělení z nich lze lépe vyjádřit význam. Správu v obecném smyslu vymezil J. Pražák jako „*činnost nesoucí se za trvalým účelem řídit ty které záležitosti*“. Veřejná správa se vyznačuje tím, že je vykonávána ve veřejném zájmu.²

Veřejnou správu je možné definovat v materiálním pojetí a formálním pojetí. V prvním případě materiálního pojetí, jde o konkrétní činnost, kterou vykonává veřejná správa a není činností zákonodárnou ani soudní, ve druhém formálním pojetí je chápána jako instituce (organizace, úřad), která správu vykonává. Vymezení pozitivní sebou přináší nedostatky definic jako přílišná všeobecnost, abstraktnost a neúplnost. Negativní vymezení je méně problémové, vyjadřuje co veřejná správa není a opírá se o snadnější definování moci zákonodárné a soudní.³

„Veřejná správa je jedním z rozhodujících faktorů zajištění vnější ekonomické a sociální konkurenceschopnosti české společnosti.“⁴

1.2 Rozhodování

Rozhodování je procesem, ve kterém se jedná o vědomý výběr v konkrétní situaci rozhodujícím subjektem ze dvou a více možností. Při rozhodování nemusí subjekt vždy nutně rozhodovat o sobě samém nebo svých možnostech, ale může rozhodovat o jiných subjektech. Tím se vyznačuje autoritativní subjekt, typický pro veřejnou správu. Podmínkou rozhodování je vždy během jeho procesu existence alespoň dvou variant, postupů nebo činností. V procesu rozhodování je podstatnou náležitostí vyhodnocení daných variant a alternativ podle jejich možných účinků,

²ENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. Praha: CH. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1. s. 1-3.

³ HENDRYCH, pozn. 1, s. 3

⁴ LOUDA, Tomáš, Jiří GROSPÍČ a Lenka VOSTRÁ. *Modernizace veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-7380-001-2. s. 51.

následků a realizace. Následně lze vybrat některou z možností a výsledkem procesu je rozhodnutí.⁵

Klíčový je proces rozhodování také ve veřejné správě, kde vytváří významnou a nedílnou součást společenského řízení. Jeho obecné základní znaky ve veřejné správě jsou stabilita, pravidelnost, právní regulace, vynutitelnost a institucionální strukturovanost, která souvisí s rozdělením pravomocí a působností v organizaci veřejné správy. Rozhodovací systém veřejné správy je tvořen jednotlivými subjekty rozhodování, jejich organizací, vzájemnými vztahy, úkoly a právními prostředky. Velký vliv má na rozhodovací činnost správy i vztah k orgánům zákonodárným a moci soudní. Nelze opomenout, že veřejná správa může zakládat, měnit nebo rušit práva a povinnosti fyzických a právnických osob, což je založeno na vydání rozhodnutí veřejnou správou na základě a v mezích zákona.⁶

1.3 Veřejnost

Pod pojmem veřejnost je chápána část lidu, národa nebo společnosti, která má zájem na výsledcích ekonomických a společenských aktivit s obecným dopadem na řešení společenského dění. Reakce veřejnosti tzv. veřejné mínění má ve společnosti funkci sociální kontroly. V současné době může být každý jedinec součástí veřejnosti, i když k problémům nemá žádné postavení, zájem se angažovat, případně ani nevolí. Veřejnost je tedy část společnosti, která si uchovává právo kontroly vůči moci a řídicím strukturám. S růstem množství problémů, které se stávají věcí veřejnou, dochází v jeho důsledku k zvětšení širší veřejnosti.⁷

⁵SKULOVÁ, Soňa. *Rozhodování ve veřejné správě*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. ISBN 80-210-1138-6. s. 36.

⁶SKULOVÁ, pozn. 4. s. 37-39.

⁷LINHART, Jiří. *Sociologická encyklopedie* [online]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Veřejnost>

2 Teorie zapojení veřejnosti

2.1 Podstata účasti veřejnosti

Podstatou zapojování veřejnosti na rozhodování ve veřejné správě je získávání veřejného mínění, názorů, které jsou dále zpracovávány a využívány při přípravě rozhodnutí veřejnou správou. Veřejnost vnímá každé přijaté rozhodnutí veřejné správy takovou mírou, jakou mohou občané tato znění rozhodnutí ovlivnit. K možnosti přímého zapojení občanů do rozhodování slouží systém a techniky zapojování veřejnosti. K účasti veřejnosti může docházet i v případech, kdy toto zapojení není vyžadováno zákonem. Moderní veřejná správa nastavuje nadstandartní procesy a mechanismy, které více podporují možnosti občanů se podílet na rozhodování o konkrétních záležitostech. Z praxe západní Evropy lze dovodit, že lidé podílející se na rozhodování ve věcech veřejných, které se jich přímo či nepřímo dotýkají, si potom více váží svého okolí. Naopak při absenci komunikace mezi veřejnou správou a občanem dochází ze strany občanů k nezájmu o místní samosprávu a její rozhodnutí, která se poté potýkají s neporozuměním a nesouhlasem.⁸

Zpětná vazba od veřejnosti může být před učiněním zásadních kroků veřejné správy klíčová. Zejména aby se zamezilo negativním reakcím občanů a aby přijatá rozhodnutí reagovala na jejich potřeby. *„Rozhodovatelem, který iniciuje zapojení veřejnosti, může být v podstatě kdokoliv, kdo je odpovědný za zásadní rozhodnutí o záměru, strategickém dokumentu, stavu veřejného prostranství, apod.“*⁹ Konečné rozhodnutí přísluší radě či zastupitelstvu obce, tedy rozhodovatelům, kteří mají v rukou výsledné rozhodnutí, za které nesou odpovědnost.¹⁰

2.2 Důvody pro zapojování veřejnosti

Důvodů proč zapojovat veřejnost, aby se podílela na rozhodování ve veřejné správě je hned několik. Zpravidla ale vede rozhodovatele k zapojení občanů do procesu rozhodování právní důvody, sociálně-politické důvody a pragmatická motivace.¹¹

⁸ Kolektiv autorů. *Účast veřejnosti v rozvoji obcí a měst a krajů*. Centrum pro komunitní práci, 2010. ISBN 978-80-86902-86-9. s. 6.

⁹ Tamtéž s. 10.

¹⁰ Tamtéž

¹¹ ORINIAKOVÁ, Pavla a Tereza TEUSCHELOVÁ. *Účast veřejnosti, proč a jak?*. Plzeň: Centrum pro komunitní práci ČR, 2003. ISBN 80-869-0203-X. s. 5.

2.2.1 Právní důvody

Dotčené osoby se o záměru a navrhovaném rozhodnutí dozvědí dříve nebo později. Současná právní úprava správního a občanského práva poskytuje občanům nástroje, které umožňují kontrolovat přijatá rozhodnutí. S rozvojem demokratických institucí se možnosti kontroly ze strany občanů rozšiřují a je běžnou praxí využití správní a soudní kontroly. Občané mohou využívat dostupné právní mechanismy v situaci, kdy jsou nespokojeni a nesouhlasí s vydaným rozhodnutím, aby zastavili realizaci záměru. Je tedy v zájmu navrhovatele záměru provést diskuzi pro dotčenou veřejnost a předcházet možným problémům při tvorbě a realizaci rozhodnutí.¹²

2.2.2 Sociálně politické důvody

Zapojení veřejnosti je pro obec přirozeně přínosné, kdy díky takové interakci mezi obcí a občanem lze předcházet budoucím konfliktům a zejména získání podpory ze strany obyvatel. Dále tímto dochází k vybudování vzájemné důvěry mezi vedením obce a občany, zlepšení sociálního vnímání a postoje, zvýšený zájem o podílení se na budoucím rozvoji obce. Pouhý soulad záměrů s právními a technickými normami nemusí zajišťovat, že prováděná rozhodnutí budou bezkonfliktní. Tzv. NIMBY syndrom je nejvýznamnějším sociálně-politickým důvodem pro zapojení veřejnosti. NIMBY je termín označující odpor občanů k záměru, kdy občané trpící tímto syndromem protestují proti jakékoliv technické argumentaci a odmítají navrhované rozhodnutí. To může mít za následek, že i když záměr, který je v souladu s platnými předpisy a normami bez ohledu na správnost bude zamítnut. Tomu lze předejít kvalitní komunikací rozhodovatele s občany.¹³

2.2.3 Pragmatické a ekonomické důvody

V důsledku kvalitního a včasného zapojení veřejnosti se připravovaný proces zrychlí a rozhodovatel ušetří prostředky, které by musel vynakládat na základě změny hotového projektu, kterou si veřejnost může vynutit. Přizváním odpůrců záměru k rozhodování lze snížit riziko pozdějšího zablokování rozhodnutí ze strany těchto oponentů. Zejména zapojením některých skupin občanů, nevládních organizací a podnikatelských subjektů, se může obec vyvarovat konfliktů a naopak získat spojence, kteří se mohou podílet na realizaci

¹²ORINIAKOVÁ, Pavla a Tereza TEUSCHELOVÁ. *Účast veřejnosti, proč a jak?*. Plzeň: Centrum pro komunitní práci ČR, 2003. ISBN 80-869-0203-X. s. 5.

¹³ Tamtéž s. 7-8.

integrovaných projektů. Se zapojováním veřejnosti do rozhodování je spojen i zisk informací, námětů a připomínek, čímž může být zvýšena kvalita zpracovávaných dokumentů. Občané zpravidla znají prostředí a prostory, ve kterých žijí a můžou předpovídat možné následky realizace záměrů.¹⁴

¹⁴ ORINIAKOVÁ, Pavla a Tereza TEUSCHELOVÁ. *Účast veřejnosti, proč a jak?*. Plzeň: Centrum pro komunitní práci ČR, 2003. ISBN 80-869-0203-X. s. 9.

3 Ústavní a mezinárodní základy zapojování veřejnosti

3.1 Ústavněprávní úprava

Ústava upravuje postavení občana, jejich práva a povinnosti. V Ústavě České republiky je v čl. 3 zakotveno, že Listina základních práv a svobod (dále jen LZPS) je součástí ústavního pořádku ČR.¹⁵

Svoboda projevu a právo na informace je zakotvena v článku 17 LZPS a jak je v prvním odstavci tohoto článku upraveno, svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny. Jediné omezení vyplývá z článku 17 odstavce 4 LZPS, kdy svobodu projevu, právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření demokratické společnosti, nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost a ochranu veřejného zdraví. Státní orgány a orgány samosprávy jsou povinny poskytovat informace o své činnosti, kdy podmínky a provedení stanoví zákon, což je upraveno v článku 17 odstavci 5 LZPS. Právo občanů podílet se na správě věcí veřejných přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců zakotvuje článek 21 odstavec 1 LZPS, který je pramenem pro zákonnou úpravu krajských a místních referend, jako nástrojů přímé účasti občanů na samosprávě. Článek 21 odstavec 2 LZPS zakotvuje nutnost konání voleb ve lhůtách nepřesahující pravidelná volební období stanoven zákonem. Dle článku 21 odstavce 3 LZPS občané volí tajným hlasováním na základě všeobecného rovného volebního práva. Poslední odstavec článku 21 LZPS upravuje, že občané mají za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím. Článek 35 LZPS se věnuje životnímu prostředí, a jak je zakotveno v odstavci prvním, každý má právo na příznivé životní prostředí. V článku 35 odstavci 2 LZPS je uvedeno, každý má právo na úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů. Odstavec třetí tohoto článku 35 LZPS stanovuje, že při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem. Článek 41 odstavec 2 LZPS vymezuje články včetně tohoto článku 35 LZPS, že je možno se jich domáhat pouze v mezích zákonů, které provádějí tato ustanovení.¹⁶

¹⁵ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava.

¹⁶ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

3.2 Mezinárodní základy účasti veřejnosti

Za základní a nejdůležitější mezinárodní dokument, který se vztahuje na účast veřejnosti a práva životního prostředí je Aarhuská úmluva. Ta je mezinárodní smlouvou, jejíž celý název je Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. Byla přijata na konferenci Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů, která se uskutečnila 25. 6. 1998 v dánském městě Aarhus. Od názvu města byl odvozen zkrácený název úmluvy, tedy Aarhuská úmluva. Úmluva nabyla platnosti 30. 10. 2001 a mezi její smluvní strany patří také Evropská unie. Aarhuská úmluva se dělí na tři hlavní pilíře smlouvy, které vyplývají z celého názvu této mezinárodní smlouvy, a tedy na přístup k informacím, účast veřejnosti a soudní ochranu. Byla tedy vytvořena zejména za účelem vytvoření podmínek pro aktivní podílení veřejnosti v rozhodování o záležitostech životního prostředí a zaopatření právní ochrany v záležitostech životního prostředí. Aarhuská úmluva je pokládána za jeden z nejvýznamnějších dokumentů, který zabezpečuje kvalitu komunikace mezi státní správou a občany, a také je prostředkem k prohloubení demokracie a k prosazení lidských práv a svobod. Aarhuská úmluva založila nové pojetí přístupu k ochraně životního prostředí. Rovněž byla posílena možnost veřejnosti obrátit se na orgán zřízený Úmluvou, kterým je Výbor pro kontrolu dodržování Aarhuské úmluvy.¹⁷

3.3 Aarhuská úmluva v ČR

Jak již bylo zmíněno Aarhuská úmluva má smluvní členy mezi které patří také Česká republika. Ratifikována byla 6. 7. 2004 a publikována ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 124/2004. Úmluvu ratifikovala i Evropská Unie jejíž členem je Česká republika, tudíž dochází k určité dvojí vázanosti. Podle článku 10 Ústavy je Česká republika vázána Úmluvou, která je ovšem také součástí práva Evropské Unie, tudíž je povinna implementovat Aarhuskou Úmluvu do svého právního řádu. Vzhledem k problémům implementace Aarhuské Úmluvy, které ČR v minulosti měla a má i v současnosti, dochází k nedostatečné implementaci závazků z Úmluvy v českém právním řádu. Projevilo se to především v nálezech Výboru pro dodržování Úmluvy, který dostal podnět od nevládních organizací, na které patřičně reagoval. Nález výboru přijatý dne 29. 6. 2012 jako rozhodnutí

¹⁷ Mezinárodní smlouvy v oblasti životního prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha, 2008 [citováno dne 19. 10. 2020]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/umluva_pristup_informace

ACCC/C/2010/50 na základě stížnosti organizace Ekologického právního servisu. V této stížnosti upozorňovala organizace na nesprávné uplatňování Aarhuské úmluvy, kdy se věc nejvíce týkala druhého a třetího pilíře. Další nález schválen dne 1. 4. 2014 jako rozhodnutí ACCC/C/2012/70, který se týkal Národního alokačního plánu pro emisní povolenky.¹⁸

Aarhuská úmluva je mezinárodním právně závazným dokumentem, který obecně posiluje demokracii v oblasti ochrany životního prostředí. Úmluva je postavena na třech vzájemně provázaných pilířích. Prvním pilířem je zpřístupňování informací o životním prostředí veřejnosti tj. právo na informace, druhým pilířem je aktivní účast veřejnosti v rozhodovacích procesech, týkajících se životního prostředí tj. právo na účast na rozhodování a posledním třetím pilířem je zajištění právní ochrany v záležitostech životního prostředí tj. právo na soudní ochranu.¹⁹

Právo Evropského společenství se rovněž věnuje účasti veřejnosti na několika úrovních. Toto právo například stanovuje požadavky, které vyplývají z přistoupení Evropského společenství k Aarhuské úmluvě, v oblasti účasti veřejnosti pro jednotlivé orgány a instituce Evropského společenství. V praxi jsou nejpodstatnější požadavky na přenesení úpravy pro členské státy, které jsou upraveny ve směrnících, z nichž nejpodstatnější jsou směrnice o účasti veřejnosti, a tedy směrnice EIA (Environmental Impact Assessment), SEA (Strategic Environmental Assessment), IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control).²⁰

3.4 EIA – Vyhodnocování vlivů na životní prostředí

Environmental Impact Assessment (dále jen „EIA“) v českém jazyce posuzování vlivů na životní prostředí, je proces sloužící ke zjištění, nakolik bude plánovaná stavba nebo činnost ovlivňovat přírodu, životní prostředí a život lidí. Spadají sem velké stavby a rozsáhlé činnosti, které mají na okolí značný dopad. Jsou jimi například spalovny, chemičky, dálnice, přehrady apod. Zapojení veřejnosti do procesu EIA je nezbytnou součástí. Cílem tohoto zapojení je zajištění ekologicky, sociálně a ekonomicky nejvhodnější varianty záměru. Touto součinností s veřejností lze předejít možným pozdějším konfliktům, a proto je účast

¹⁸Aarhuská úmluva: příručka k implementaci. *Ministerstvo životního prostředí: MZP* [online]. 2013 [citováno dne 19. 10. 2020]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/umluva_pristup_informace/\\$FILE/OMV-AU_pruvodce_implementation-20140711.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/umluva_pristup_informace/$FILE/OMV-AU_pruvodce_implementation-20140711.pdf)

¹⁹HUMLÍČKOVÁ, Petra. *Účast veřejnosti na rozhodování ve věcech ochrany přírody a krajiny: metodická příručka*. Vlašim: ČSOP Vlašim, 2008. ISBN 978-80-86327-68-6. s. 7.

²⁰ *Tamtéž*

veřejnosti v zájmu správních orgánů i investorů. Výsledkem procesu EIA je stanovisko, které shrnuje i hodnotí všechny vlivy záměru a slouží jako odborný podklad pro správní orgány, které následně vydávají povolení, zejména územní rozhodnutí. Příslušné úřady nemohou bez ukončeného vyhodnocení vlivů vydávat žádná povolení. Proces EIA je nezbytností, bez kterého správní úřady nemohou vydávat rozhodnutí ani zahajovat správní řízení.²¹

Procesu EIA se může účastnit každý zasláním písemného vyjádření či účasti na veřejném projednání. Veřejné projednání se však koná pouze pokud správní orgán obdrží k dokumentaci nebo k posudku nesouhlasné stanovisko. Zvláštní postavení zaujímají občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti, které se mohou stát účastníky navazujících správních řízení za podmínek, že jejich předmětem činnosti je ochrana přírody a krajiny ve smyslu zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, dále jejich místní příslušnost zahrnuje území, které by mohlo být dotčeno záměrem posuzovaným v procesu EIA, další podmínkou je zda-li podaly ve stanovené lhůtě písemné vyjádření a úřad, který vede navazující řízení, nerozhodl, že jimi hájené veřejné zájmy nejsou v navazujícím řízení dotčeny. Účastníkem je i obec, jejíž území by záměrem mohlo být ovlivněno. Tento proces vede příslušný krajský úřad, nebo ministerstvo životního prostředí. Ministerstvo řídí proces EIA v případě, že záměr předkládá ministerstvo obrany, dále u záměrů u nichž si to se souhlasem příslušného kraje vyhradilo a neposlední řadě záměry jejichž vlivy na životní prostředí přesahují hranice České republiky.²²

Proces EIA probíhá v posloupnosti několika fází, první fází je oznámení, následuje zjišťovací řízení, dále dokumentace, odborný posudek a stanovisko. Oznamovatel je povinen příslušnému úřadu předložit oznámení záměru. Tímto příslušným správním úřadem bývá zpravidla krajský úřad a v případě, že je záměr navrhován na území více krajů, předkládá se oznámení Ministerstvu životního prostředí. Ministerstvo dále rozhodne, který krajský úřad je příslušný k provedení posouzení a postoupí mu oznámení k dalšímu řízení. Příslušný úřad následně zveřejní oznámení do 7 pracovních dnů od obdržení. K oznámení se může do 30 dnů od zveřejnění písemně vyjádřit veřejnost, dotčená veřejnost, dotčené orgány a dotčené územní samosprávné celky. Primárním cílem druhé zjišťovací fáze je upřesnit nejdůležitější informace o připravovaném záměru ve vztahu jeho vlivu na

²¹ PETRLÍK, Jindřich, Martin SKALSKÝ a Ondřej TOŠNER. *Efektivní účast v procesu EIA: Environmental Impact Assessment*. [Praha]: Arnika, 2003. Příručky (Arnika). ISBN 80-239-4441-X. s. 3-4.

²² *Tamtéž* s. 4-5.

životní prostředí a veřejné zdraví. Vybrané významné vlivy jsou zdůrazněny ve vytvářené dokumentaci. Zjišťovací řízení musí příslušný úřad ukončit nejpozději do 45 dnů od zveřejnění informace, pouze ve složitých případech může být tato lhůta překročena o nejvíce 25 dnů. Závěr zjišťovacího řízení zasílá příslušný úřad oznamovateli, dotčeným územním samosprávným celkům a dotčeným správním úřadům a zveřejní jej. Dotčená veřejnost uvedená v §3 písm. i) bod 2 zákona č. 100/2001 Sb. se může domáhat žalobou, aby rozhodnutí vydané ve zjišťovacím řízení bylo zrušeno. O takové žalobě rozhodne soud do 90 dnů od doručení.²³

Oznamovatel zajišťuje vypracování a předložení dokumentace na základě oznámení, vyjádření k oznámení osobou k tomu oprávněnou podle §19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, a to v listinné podobě. Příslušný úřad může dojít k závěru, že dokumentace neobsahuje náležitosti požadované zákonem č. 100/2001 Sb. a vrátit ji oznamovateli do 10 pracovních dnů od doručení. Úřad informaci současně zveřejní na internetu a zašle dotčeným územním samosprávným celkům. Do lhůty 30 dnů od zveřejnění se může veřejnost, dotčená veřejnost, dotčené orgány a územní samosprávné celky vyjádřit k dokumentaci. Příslušný úřad dokumentaci doručí bez zbytečného odkladu zpracovateli posudku o vlivech na životní prostředí a po uplynutí lhůty k vyjádření dotčených subjektů, předá tento úřad zpracovateli posudků také obdržená vyjádření. Na základě těchto obdržených vyjádření či doporučení zpracovatele posudku může příslušný úřad nejdéle do 40 dnů od doručení dokumentace zpracovateli posudku vrátit tuto dokumentaci oznamovateli k přepracování.²⁴

Oprávněnou osobu ke zpracování posudku podle §19 zákona. č. 100/2001 zajišťuje příslušný úřad a stanovuje zpracovateli posudku lhůtu pro předložení a ta nesmí být delší než 60 dnů od doručení dokumentace zpracovateli. Oznamovatel záměru je povinný na vlastní náklady zpracovateli posudku poskytnout podklady, které oznamovatel použil ke zpracování dokumentace. Posudek následně zpracovatel zasílá příslušnému úřadu.²⁵

Konečnou fází celého procesu EIA je vydání stanoviska k posouzení vlivů daného záměru na životní prostředí. Stanovisko vydává příslušný úřad na základě

²³ Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů

²⁴ Tamtéž

²⁵ PETRLÍK, Jindřich, Martin SKALSKÝ a Ondřej TOŠNER. *Efektivní účast v procesu EIA: Environmental Impact Assessment*. [Praha]: Arnika, 2003. Příručky (Arnika). ISBN 80-239-4441-X. s. 7-8.

veškerých obdržených podkladů nejdéle ve lhůtě 30 dnů ode dne obdržení posudku. Stanovisko zašle tento úřad oznamovateli, dotčeným orgánům a územním samosprávným celkům, a také jej zveřejní. Toto výsledné stanovisko slouží jako podklad pro vydávání rozhodnutí v navazujících řízeních. Stanovisko je platné 7 let ode dne vydání, ale tato lhůta může být opakovaně prodloužena za podmínek, že oznamovatel písemně prokáže, že nedošlo ke změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem s věcným obsahem dokumentace a vývoji nových technologií využitelných v záměru.²⁶

²⁶ Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů §9a.

4 Územní plánování

4.1 Pojem územní plánování

Jak bude obec, kraj a celá Česká republika, jejich krajina a veřejný prostor vypadat, je do jisté míry určeno územním plánováním. Územní plán je prakticky regulátor všech nových staveb. Reguluje kde může stát rodinný dům, nové silnice, továrny, elektrárny a obchodní domy. Tvorbu a schvalování územních plánů upravuje stavební zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. Rozlišujeme tři úrovně územního plánování, a to úroveň obecní, krajskou a celostátní. Tvorba územního plánu je složitým procesem, který může trvat i několik let. Schválený územní plán lze změnit, ale i to vyžaduje určitý čas, kdy může dojít k realizaci nechtěné stavby. Aby se občan mohl aktivně účastnit a domáhat svých práv, musí být celý proces zachycen včas. Tedy je nutné vyhledávat potřebné informace na úředních deskách úřadu, který daný územní plán připravuje. Během tohoto procesu má každý možnost vznášet připomínky nebo námítky, ale veřejnost má pouze omezenou lhůtu na vyjádření se k územnímu plánu. Úřad připomínky či námítky po uplynuté lhůtě nemusí brát na vědomí.²⁷

4.2 Úrovně územního plánování

Územní plánování probíhá ve třech úrovních, kdy nejvyšší úroveň představuje politika územního rozvoje. Jedná se o celostátní a velmi obecný územní plán, který sděluje hlavní požadavky a priority výstavby, ochrany životního prostředí, lidské zdraví a sociální i hospodářský rozvoj. Na politiku územního rozvoje navazují územní plány krajské neboli zásady územního rozvoje, které jsou podrobnější a týkají se jednotlivých krajů. V poslední řadě máme územní plány obcí, které jsou z těchto tří úrovní nejpodrobnější. Politika územního rozvoje je vždy závazná pro zásady územního rozvoje a obce jsou vázány při přípravě územního plánu, jak politikou územního rozvoje, tak i zásadami územního rozvoje.²⁸

4.3 Politika územního rozvoje

Politika územního rozvoje je územní plán určující základní požadavky na rozvoj území ČR. Důležité je, že záměry, které jsou schváleny politikou územního rozvoje jsou závazné pro pořizování zásad územního rozvoje krajů a územních

²⁷JARMIČ, Ladislav a Vendula ZÁHUMENSKÁ. *O územním plánování jasně a stručně aneb kdy a jak se efektivně zapojit.* s. 6.

²⁸ Tamtéž s. 7.

plánů obcí. Typickými záměry politiky územního rozvoje jsou dálnice a rychlostní silnice, plochy pro jaderné elektrárny, úložiště jaderného odpadu apod. K vydání povolení konkrétního záměru nestačí vymezení pouze v politice územního rozvoje. K realizaci určitého záměru je nutné, aby byl obsažen i v zásadách územního rozvoje, tedy v krajském územním plánu. I přes ustanovení stavebního zákona v §31 odstavci 4, že politika územního rozvoje je závazná pro pořizování a vydávání zásad územního rozvoje a územních plánů, není tato závaznost bezpodmínečná. Nejvyšší správní soud ve svém usnesení sp. zn. 9 Ao 3/2009–59 prohlásil, že politika územního rozvoje není tak závazná, aby záměry v ní obsažené byly automaticky přebírány do krajských územních plánů a územních plánů obcí. Krajské úřady mají u jednotlivých záměrů provést vyhodnocení potřebnosti a zjistit možné varianty řešení. Aktualizovat politiku územního rozvoje lze každé čtyři roky a každý může k této aktualizaci zaslat své připomínky. Chystaná aktualizace se vyvěšuje na úřední desce Ministerstva pro místní rozvoj anebo jeho stránkách. Pro podání připomínek zákon stanovuje, že ministerstvo stanoví lhůtu pro podání písemných připomínek, která nesmí být kratší než 30 dnů od zveřejnění návrhu. Vzhledem k současnému stavu legislativy a judikatury nelze proti schválené politice územního rozvoje podat žalobu, ani jinak přezkoumávat její správnost a zákonnost. Soudně se lze bránit proti jednotlivým záměrům až v rámci územních plánů krajů.²⁹³⁰

4.4 Zásady územního rozvoje

Zásady územního rozvoje jsou krajskými územními plány, jejichž přípravu mají na starosti jednotlivé kraje. Krajský územní plán stanovuje především základní požadavky na uspořádání území kraje, účelné využití území a v neposlední řadě stanovit plochy nebo koridory, které mohou mít velký význam pro celý kraj. Jedná se tedy o záměry nadmístní povahy, jako jsou významné silnice, železnice nebo průmyslové zóny. Územní plány obce jsou vázány zásadami územního rozvoje, nesmí být v rozporu s krajskými záměry. Obce jsou tak do jisté míry omezeny ve svých územních záměrech. Kupříkladu by došlo k rozporu, kdyby chtěla obec na konkrétním místě vystavit park, ale zásady územního rozvoje (krajský územní plán) by na stejném místě plánoval dálnici. Zásady územního rozvoje jsou schvalovány zastupitelstvem. Zásady územního rozvoje se vydávají formou opatření obecné

²⁹ JARMÍČ, Ladislav a Vendula ZÁHUMENSKÁ. *O územním plánování jasně a stručně aneb kdy a jak se efektivně zapojit*. s. 8-9.

³⁰ Zákon č. 183/2006 Sb. Stavební zákon.

povahy podle správního řádu. Krajský úřad pořídí návrh zásad územního rozvoje na základě zadání nebo zprávy o uplatňování zásad územního rozvoje. Na základě tohoto je vypracován krajskými úřady návrh zásad územního rozvoje, který je projednán s Ministerstvem pro místní rozvoj, dotčenými správními úřady a soudními kraji. Krajský úřad má povinnost zajistit vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, a ten také projednat s příslušnými ministerstvy. Tím by mělo být zajištěno, že zásady územního rozvoje nebudou ohrožovat zájmy těchto institucí, které mají chránit. Tyto dotčené orgány mají lhůtu 30 dnů, aby se k prezentovanému návrhu vyjádřily. Podle jejich stanovisek je návrh upraven a posléze předložen Ministerstvu pro místní rozvoj k posouzení. Krajský úřad doručí návrh veřejnou vyhláškou, ke které může veřejnost uplatnit písemné připomínky ve lhůtě 30 dnů od jeho doručení. Po posouzení a upravení návrhu zásad územního rozvoje je návrh zveřejněn a občané mohou nejpozději do 7 dnů od veřejného projednání posílat krajskému úřadu své připomínky, a nebo prostřednictvím zástupce veřejnosti námítky. Následně krajský úřad vyhodnotí a připraví konečnou podobu včetně rozhodnutí o včas podaných námitkách zásad územního rozvoje, které schvaluje zastupitelstvo. Následně je dokument vydán jako opatření obecné povahy, a tedy jedinou právní obranou je žaloba proti celému opatření obecné povahy nebo jeho části ke krajskému soudu.³¹

4.4.1 Zapojování veřejnosti na přípravě zásad územního rozvoje

Možností jak veřejnost může do přípravy zásad územního rozvoje zasáhnout je hned několik. Jak vyplývá ze stavebního zákona, každý může podávat připomínky. Občané si také mohou na základě zákona 183/2006 Sb., §23 zmocnit zástupce veřejnosti, prostřednictvím kterého mohou podávat námítky. Zástupce veřejnosti má silnější právní postavení, protože je zmocněn více obyvateli. Ke zmocnění veřejného zástupce je zapotřebí minimální počet lidí, u zásad územního rozvoje to je 1/10 občanů obce na území kraje s méně než 2000 obyvateli nebo 200 občanů obce na území kraje s 2000 a více obyvateli, a nebo 500 občanů kraje.³²

4.4.2 Připomínka

Jak vyplývá ze zákona č. 183/2006 Sb., každý může podat připomínku, občan, vlastníci dotčených pozemků, spolky, ale i cizinec. Připomínky lze podávat před veřejným projednáním nejpozději do 30 dnů od doručení veřejné vyhlášky,

³¹ JARMÍČ, Ladislav a Vendula ZÁHUMENSKÁ. *O územním plánování jasně a stručně aneb kdy a jak se efektivně zapojit.* s. 12.

³² Tamtéž s. 11.

a potom do 7 dnů od veřejného projednání. Veřejné projednání je vedeno krajským úřadem, kde je přítomen projektant, který zajišťuje laický výklad, tedy vysvětluje konkrétní pojmy a souvislosti. Připomínka musí splňovat formální náležitosti. Musí se uplatňovat písemně s podpisem a součástí musí být identifikační údaje. Krajský úřad se připomínkami nemusí důkladně zabývat, neboť nejsou pro krajský úřad závazné. Krajský úřad může připomínku vyhodnotit třemi frázemi a to „akceptováno“, „akceptováno částečně“ a „neakceptováno“. Připomínky nemusí krajský úřad nijak odůvodňovat.³³

4.4.3 Námitka

Námitky proti návrhu zásad územního rozvoje může podat obec, oprávněný investor, kterým se rozumí vlastník, správce nebo provozovatel dopravní nebo veřejné technické infrastruktury a zástupce veřejnosti. Tyto námitky mají obsahové kritéria, kterými jsou odůvodnění a současně musí vymezovat území dotčené námitkou. Námitka se od připomínky liší zásadním způsobem. O námitkách musí být vypracováno písemné rozhodnutí. Návrh rozhodnutí připravuje krajský úřad a následně o něm rozhoduje zastupitelstvo kraje. Proti tomuto rozhodnutí nelze podat odvolání ani rozklad. Zástupci veřejnosti nebo obce se mohou i přesto domáhat nápravy špatně vypořádaných námitek. První možností je podání podnětu k přezkumu na Ministerstvo pro místní rozvoj. Tento přezkum není právně vymahatelný, tudíž záleží pouze na Ministerstvu pro místní rozvoj, zda ho provede. Pokud bude podnět ministerstvem akceptován a bude rozhodnuto o změně či zrušení části rozhodnutí o námitkách, je povinnost kraje uvést zásady územního rozvoje v soulad s rozhodnutím. V případě, kdy Ministerstvo pro místní rozvoj rozhodne o podnětu pro přezkum v neprospěch zástupce veřejnosti či obce, se lze bránit žalobou proti rozhodnutí správního orgánu ke krajskému soudu dle §65 soudního řádu správního. Tyto procesy na sobě nejsou závislé a mohou probíhat paralelně vedle sebe, tedy řízení o přezkum rozhodnutí o námitkách a řízení o žalobě proti rozhodnutí, kterým byly vypořádány námitky. Zároveň lze tedy podat podnět k přezkumu, žalobu proti rozhodnutí o vypořádání námitek a žalobu na zrušení části nebo celých zásad územního rozvoje ke krajskému soudu.³⁴³⁵

³³ JARMIČ, Ladislav a Vendula ZÁHUMENSKÁ. *O územním plánování jasně a stručně aneb kdy a jak se efektivně zapojit.* s. 11.

³⁴ Tamtéž s. 12.

³⁵ Zákon č. 150/2002 Sb., Soudní řád správní.

4.4.4 Veřejné projednání

Jak stanovuje §39 odstavec 1 zákona o územním plánování a stavebním řádu, krajský úřad musí vystavit zásady územního rozvoje k veřejnému nahlédnutí, a to po dobu 15 dnů ode dne doručení veřejné vyhlášky (doručena je 15. dnem po vyvěšení). Od zveřejnění vyhlášky má tedy veřejnost 30 dní k seznámení se, se zásadami územního rozvoje, k sepsání připomínek a zmocnění zástupce veřejnosti. Krajský úřad přizve k veřejnému projednání jednotlivě ministerstvo, dotčené orgány, újezdni úřady dotčených vojenských újezdů, obce daného kraje a sousední kraje nejméně 30 dnů předem. Po veřejném projednání může každý uplatnit své připomínky, a to nejpozději do 7 dnů. Dotčená obec, oprávněný investor a zástupce veřejnosti může podat námitku, také nejpozději do 7 dnů po veřejném projednání, současně s jejich odůvodněním a vymezením území dotčené námitkou. Všechny připomínky i námitky musí mít písemnou formu a obsahovat identifikační údaje i vlastnoruční podpis. K později podaným námitkám a připomínkám se nepřihlíží, tedy se jimi krajský úřad nemusí zabývat. O průběhu veřejného projednání se pořizuje písemný záznam. Po veřejném projednání krajský úřad vyhodnocuje výsledky veřejného projednání a zpracuje s ohledem na veřejné zájmy návrh rozhodnutí o námitkách. Návrhy jsou dále doručeny dotčeným orgánům a ministerstvu, které ve lhůtě 30 dnů od obdržení uplatní stanoviska. Dojde-li na základě veřejného projednání k významné úpravě návrhu zásad územního rozvoje, vyžádá si krajský úřad stanovisko Ministerstva životního prostředí a příslušného orgánu ochrany přírody. Poté se opakovaně koná veřejné projednání za účasti dotčených orgánů, obcí a sousedních krajů a lze podávat opět námitky a připomínky.³⁶³⁷

4.4.5 Žaloba proti zásadám územního rozvoje

Zásady územního rozvoje jsou vydávány jako opatření obecné povahy, a proto každý dotčený, kdo má za to, že byl tímto zkrácen na svých právech, může proti opatření obecné povahy podat žalobu přímo proti zásadám územního rozvoje. Dotčeným subjektem může být dotčený vlastník, dotčené obce a zástupce veřejnosti.

Dotčeným vlastníkem je fyzická nebo právnická osoba, která je vlastníkem nemovitosti, která je dotčena návrhem veřejně prospěšné stavby. Velmi typický

³⁶ JARMÍČ, Ladislav a Vendula ZÁHUMENSKÁ. *O územním plánování jasně a stručně aneb kdy a jak se efektivně zapojit*. s. 13.

³⁷ Zákon č. 183/2006 Sb., Stavební zákon.

příklad je pozemek občana, přes který je plánovaná stavba dálnice. Další, kdo může podat žalobu proti zásadám územního rozvoje jsou dotčené obce, za které stavební zákon považuje obce v daném kraji a obce s krajem sousedící.

Soud může část nebo celé opatření obecné povahy zrušit, v případě že krajský úřad překročil své pravomoci nebo postupoval nesprávně či přímo nezákonně. Soud má na své rozhodnutí lhůtu 90 dnů od doručení návrhu. Druhou možností podání žaloby je žaloba proti rozhodnutí o vypořádání námitek, také podávána ke krajskému soudu.³⁸

4.5 Územní plány obcí

Územní plán obce podrobně popisuje, jak bude toto území obce uspořádáno, a to nejen z hlediska ochrany životního prostředí, stavby průmyslových areálů a pozemních komunikací, ale i například rodinných domů. Vymezuje tak, jak bude vypadat veškerá plocha území obce. Územní plány musí zároveň respektovat politiku územního rozvoje, především navazují na zásady územního rozvoje kraje. Vzhledem k časové a finanční nákladnosti územního plánu, nemá každá obec územní plán. Místo pořízení územního plánu si obec může zažádat úřad územního plánování o vymezení zastavěného území nebo rozhodnout o pořízení vymezení zastavěného území svým obecním úřadem.

Zda se bude připravovat územní plán rozhoduje obecní zastupitelstvo na základě vlastního podnětu, na návrh orgánu veřejné správy, na návrh občana obce, na návrh fyzické nebo právnické osobě, která vlastní v obci nemovitost a nebo na návrh oprávněného investora.³⁹

4.5.1 Úhrada nákladů

Náklady na pořízení územního plánu jsou velké a mohou se vyšplhat až do statisíců korun. Jsou pro obce velmi nákladné, a proto ne vždy tyto náklady hradí obec. To upravuje Stavební zákon v §45. Většinou tyto náklady hradí sama obec, jestliže ale změny územního plánu vyplývají ze zásad územního rozvoje, hradí náklady kraj. Pokud je pořízení změny vyvoláno fyzickou či právnickou osobou, může obec požadovat částečnou nebo úplnou úhradu těchto osob.⁴⁰

³⁸ JARMIČ, Ladislav a Vendula ZÁHUMENSKÁ. *O územním plánování jasně a stručně aneb kdy a jak se efektivně zapojit*. s. 15.

³⁹ Tamtéž

⁴⁰ Tamtéž

4.5.2 Zadání a návrh územního plánu

Po rozhodnutí zastupitelstva o pořízení územního plánu se musí zpracovat jeho zadání. Návrh zadání územního plánu zpracuje pořizovatel ve spolupráci s určeným členem zastupitelstva. V návrhu zadání stanoví hlavní cíle a požadavky na zpracování návrhu územního plánu. Pořizovatel návrh zadání zasílá správním úřadům, sousedním obcím a krajskému úřadu. Pořizovatel doručuje návrh zadání veřejnou vyhláškou a ve lhůtě 15 dnů od vyvěšení může u pořizovatele každý uplatnit písemné připomínky. Dotčené orgány a krajský úřad může do 30 dnů od obdržení návrhu zadání poslat své vyjádření, zároveň krajský úřad uplatní u pořizovatele stanovisko a sousední obce mohou uplatnit podněty. Upravené zadání územního plánu schvaluje zastupitelstvo obce.⁴¹

Na základě schváleného zadání územního plánu se zpracuje návrh. O tomto návrhu územního plánu se vede společné jednání s dotčenými orgány, sousedními obcemi. Termín společného jednání je oznámen pořizovatelem dotčeným orgánům, krajskému úřadu, obci, pro kterou je územní plán pořizován a sousedním obcím, nejméně 15 dnů předem. Ve 30 denní lhůtě ode dne projednání mohou dotčené orgány uplatnit svá stanoviska a sousední obce mohou uplatnit připomínky. Poté je návrh zveřejněn na úřední desce a každý může do 30 dnů podat písemné připomínky. Pokud jsou připomínky uplatňovány po této lhůtě, nepřihlíží se k nim. Pořizovatel vyhodnocuje zasláná stanoviska a připomínky a na jejich základě upravuje návrh územního plánu. Upravený návrh následně hodnotí příslušný krajský úřad, zejména posuzuje soulad s politikou územního rozvoje a zásadami územního rozvoje. O takto posouzeném návrhu územního plánu se koná veřejné projednání, které se oznamuje veřejnou vyhláškou.⁴²

4.5.3 Zapojování veřejnosti na pořizování územního plánu

Na rozdíl od zásad územního rozvoje má veřejnost možnost v případě územního plánu podávat připomínky už v zadání. Veřejnost má hned několik možností, jak zasáhnout do procesu pořizování územního plánu. Podat připomínku, zmocnit zástupce veřejnosti, který může stejně jako dotčený vlastník podávat námítky. Jak stanovuje Stavební zákon, při pořizování územního plánu lze obdobně podávat připomínky a námítky, koná se veřejné projednání a vzhledem k tomu, že je územní plán vydáván stejně jako zásady územního rozvoje formou opatření

⁴¹ Zákon č. 183/2006 Sb., Stavební zákon §50.

⁴² JARMÍČ, Ladislav a Vendula ZÁHUMENSKÁ. *O územním plánování jasně a stručně aneb kdy a jak se efektivně zapojit.* s. 16.

obecné povahy, je možné žalovat územní plán. Žalobu může podat dotčený vlastník, tedy fyzická nebo právnická osoba, která je vlastníkem nemovitosti a tato nemovitost je zasažena návrhem veřejně prospěšné stavby. Další subjekt, který má možnost podat žalobu, jsou sousední obce. V poslední řadě tuto možnost mají dotčené spolky, které mají vztah k lokalitě dotčené územním plánem. Oprávnění žalovat územní plán, vyplývá právě z místního vztahu a z předmětu činnosti spolku, kterým je např. ochrana životního prostředí nebo ochrana zájmů spolku občanů obce. To vyplývá z nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 59/14. Po podání žaloby je soudem zkoumán soulad se zákonem, a pokud by závěrem soudu bylo, že obecní nebo městský úřad přesáhl své pravomoci či nepostupoval v souladu se zákonem, soud může zrušit celé nebo část opatření obecné povahy. O návrhu musí krajský soud rozhodnout do 90 dnů od doručení soudu. Proti rozhodnutí krajského soudu je možné podat kasační stížnost, která ale nemá odkladný účinek.⁴³

⁴³JARMIČ, Ladislav a Vendula ZÁHUMENSKÁ. *O územním plánování jasně a stručně aneb kdy a jak se efektivně zapojit*. s. 17.

5 Účast veřejnosti

5.1 Referendum

Základ referenda stojí v českém právním řádu v Listině základních práv a svobod v článku 21 odstavci prvním, ve kterém je stanoveno, že se občané mohou podílet na správě věcí veřejných buď přímo, nebo svobodnou volbou svých zástupců. V České republice máme tři druhy referend, nebo-li tři úrovně jak lze referendum realizovat. Je to celostátní referendum, které u nás bylo historicky uskutečněno pouze jednou, a to v případě, kdy se země částečně vzdávala své suverenity ve prospěch Evropské unie. Další úrovní je krajské referendum a místní referendum.⁴⁴⁴⁵

5.1.1 Místní referendum

Místní referendum, nebo-li jinak řečeno místní lidové hlasování je projevem přímé demokracie a je upraveno zákonem č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů. V místním referendu je rozhodováno v samostatné působnosti obce, města, statutárního města oprávněnými osobami souhlasem či nesouhlasem o konkrétních otázkách. Provádí se tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Hlasovat v místním referendu má právo každý, kdo má právo volit do zastupitelstva obce podle §4, odst.1, zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev. Situace, kdy takto oprávněná osoba nemůže hlasovat v místním referendu je tzv. překážkou, kterou se rozumí omezení osobní svobody z důvodu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, omezení způsobilosti k právním úkonům nebo výkon vojenské služby.⁴⁶⁴⁷

V několika případech se místní referendum nesmí konat, a to o otázkách, které jsou zákonem taxativně vymezeny. Těmi jsou místní poplatky a rozpočet obce nebo statutárního města, o otázkách zřízení či zrušení orgánů obce a o jejich vnitřním uspořádání, o volbě a odvolání starosty nebo primátora a všech volených nebo jmenovaných členů orgánů obce a statutárního města, dále v případě byla-li otázka v místním referendu položena v rozporu s právními předpisy, nebo by

⁴⁴HARTMAN, Petr. Referendum v Česku by mělo být ještě vzácnější než šafrán. *IRozhlas* [online]. Praha: Rozhlas, 2018 [citováno dne 25. 11. 2020]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/komentare/referendum_1802160801_mos

⁴⁵ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

⁴⁶KADEČKA, Stanislav a Filip RIGEL. Kam směřuje česká právní regulace místního referenda? *Právní rozhledy* [online]. C. H. Beck, 2009, 10. 4. 2009, (7/2009), 229 [citováno dne 27. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembqhfxa4s7g5pxgxzsgi4q&groupIndex=11&rowIndex=0#>

⁴⁷ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů.

rozhodnutí v místním referendu mohlo být v rozporu s právními předpisy, o uzavření veřejnoprávních smluv k výkonu přenesené působnosti, nebo o schválení, změně nebo zrušení obecně závazné vyhlášky obce. V poslední řadě, jestliže od platného rozhodnutí v místním referendu do podání návrhu na konání místního referenda, v téže věci, neuplynulo 24 měsíců.⁴⁸

Aby se místní referendum mohlo konat, musí se na tom usnést zastupitelstvo obce nebo statutárního města či jestliže přípravný výbor podá návrh na konání místního referenda a zastupitelstvo obce nebo statutárního města rozhodne o jeho vyhlášení. K podání návrhu přípravným výborem může dojít, pokud tento návrh podpořilo svým podpisem v obci nebo v její části:

- do 3 000 obyvatel alespoň 30% oprávněných osob,
- do 20 000 obyvatel alespoň 20% oprávněných osob,
- do 200 000 obyvatel alespoň 10% oprávněných osob,
- nad 200 000 obyvatel alespoň 6% oprávněných osob

Zastupitelstvo obce či statutárního města k rozhodnutí o konání místního referenda potřebuje nadpoloviční většinu hlasů všech zastupitelů obce nebo statutárního města. V usnesení o vyhlášení místního referenda se musí uvést náležitosti podle §10 odst. 1 písm. a) až d) zákona o místním referendu - označení území, na němž se konání místního referenda navrhuje, znění otázek navržené k rozhodnutí v místním referendu, odůvodnění návrhu a odhad nákladů spojených s provedením místního referenda a realizací rozhodnutí a způsob úhrady z rozpočtu obce či statutárního města. Místní referendum se vyhlašuje vyvěšením usnesení zastupitelstva obce o vyhlášení místního referenda na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů.⁴⁹

Přípravný výbor musí být tvořen nejméně třemi oprávněnými osobami, kterou je každá osoba, která má právo volit zastupitelstvo obce. Přípravný výbor navrhuje uspořádání místního referenda, deleguje členy do komisí pro hlasování, může podat soudu návrh na určení, že místní referendum má být vyhlášeno nebo že návrh přípravného výboru nemá vady a může podat soudu návrh na neplatnost hlasování a návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí v místním referendu. Náležitosti návrhu přípravného výboru jsou stanoveny v §10 odst. 1 a 2 zákona o místním referendu a o změně některých zákonů. Součástí návrhu přípravného

⁴⁸ *Služby pro veřejnost: Místní referendum* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, ©2019 [citováno dne 25. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

⁴⁹ Tamtéž

výboru je vždy příloha, jejíž součástí je podpisová listina. Ta má několik náležitostí, které musí obsahovat, a tedy označení území, na němž se má místní referendum konat, znění otázek navržené k rozhodnutí v místním referendu, jména a příjmení členů přípravného výboru a jejich adresu a dále upozornění, že tentýž člověk se nemůže podepsat víc jak jedenkrát. Podepsat se může jen oprávněná osoba podle zákona o místním referendu a uvedením nepravdivých údajů se dopouští přestupku, za který může být udělena pokuta do výše 3 000,- Kč. Je-li osoba podporující konání místního referenda a je osobou oprávněnou, uvede na podpisovém archu jméno, příjmení, datum narození, adresu a připojí vlastní podpis. Návrh společně s přílohou na konání místního referenda předkládá přípravný výbor obecnímu úřadu, úřadu městské části nebo městskému obvodu či Magistrátu hlavního města Prahy a nebo územně členěnému magistrátu územně členěného statutárního města, který ve lhůtě 15 dnů ode dne podání, posoudí předložený návrh přípravného výboru. Jestliže neshledá v návrhu nedostatky, vyrozumí o tom zmocněnce. Nesplňuje-li návrh přípravného výboru náležitosti či obsahuje nedostatky, neprodleně obecní úřad nebo magistrát vyzve písemně zmocněnce, aby ve stanovené lhůtě, která nesmí být kratší než 7 dní, tyto odstranil. Nevyrozumí-li obecní úřad či magistrát zmocněnce, považuje se návrh přípravného výboru po uplynutí 3 dnů za bezvadný.⁵⁰⁵¹

Návrh přípravného výboru bez vad předkládá rada obce zastupitelstvu obce, které na nejbližším zasedání rozhodne usnesením o vyhlášení místního referenda a zároveň stanoví den jeho konání, nebo že se místní referendum nevyhlásí. Zastupitelstvo informuje zmocněnce o přijatém usnesení a vyvěsí usnesení na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů. Přípravný výbor se může domáhat ochrany u soudu, nesouhlasí-li s výzvou k odstranění vad návrhu na konání místního referenda ve lhůtě do 10 dnů od doručení písemné výzvy nebo jestliže zastupitelstvo obce o návrhu přípravného výboru nerozhodlo či rozhodlo, že místní referendum nevyhlásí ve lhůtě 20 dnů od jednání zastupitelstva, kde o referendu rozhodlo.⁵²

Místní referendum se po vyhlášení musí konat nejpozději do 90 dnů, ale v návrhu přípravného výboru může být uvedena doba pozdější. Dnem vyhlášení

⁵⁰ KADEČKA, Stanislav a Filip RIGEL. Kam směřuje česká právní regulace místního referenda? *Právní rozhledy* [online]. C. H. Beck, 2009, 10. 4. 2009, (7/2009), 229 [citováno dne 27. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembqhfpxa4s7g5pxgxzsgi4q&groupIndex=11&rowIndex=0#>

⁵¹ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů.

⁵² Tamtéž

místního referenda je den vyvěšení usnesení zastupitelstva obce nebo statutárního města na úřední desce obecního úřadu. Starosta obce zveřejní oznámení o době a místě konání místního referenda nejpozději 15 dnů před dnem jeho konání. Otázka v místním referendu musí být položena jednoznačným způsobem, aby na ni bylo možné odpovědět slovem „ano“ nebo „ne“.⁵³

Po vyhlášení místního referenda se zřídí komise okrsková, místní a městská, které jsou kolektivním orgánem řídící hlasování, zajišťující přípravu a výsledky. Starosta stanoví s ohledem na počet oprávněných osob v hlasovacích okrscích, minimální počet členů okrskové a místní komise, kterých musí být nejméně čtyři. Činnost jednotlivých komisí se liší. Okrsková komise se stará o průběh hlasování v okrsku, dohlíží na správnost odevzdání hlasovacích lístků a dbá o pořádek v hlasovacích místnostech. Dále sčítá hlasy v hlasovacím okrsku a v neshodných případech rozhoduje o platnosti hlasovacího lístku. Následně sepíše zápis o průběhu a výsledku hlasování a předá ho místní komisi. Místní komise činnost okrskových komisí organizuje, hlídá dodržování právních předpisů o místním referendu. Sčítá hlasy a zjišťuje výsledky na základě hlasování předaných okrskovými komisemi. V neposlední řadě uveřejňuje výsledky hlasování v místním referendu. V případě statutárního města, předává výsledky hlasování městské komisi. Činnost městských komisí je obdobná jako u místních.⁵⁴

Aby rozhodnutí v místním referendu bylo platné, musí hlasovat alespoň 35% oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob. Závazné je rozhodnutí místního referenda, hlasuje-li pro nadpoloviční většina oprávněných osob, které se referenda zúčastnily a alespoň 25% oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob. Rozhoduje-li se v místním referendu o oddělení, sloučení, nebo připojení obce k jiné obci, je rozhodnutí schváleno, hlasovala-li nadpoloviční většina oprávněných osob zapsaných v seznamu oprávněných osob. Starosta oznámí do 5 dnů vyhlášení místního referenda, výsledek hlasování a provedení rozhodnutí Ministerstvu vnitra. „*Osoby oprávněné hlasovat v místním referendu jsou vedeny v seznamu oprávněných osob pořizovaném jako výpis ze stálého seznamu voličů a dodatku stálého seznamu voličů vedených podle zákona*

⁵³ *Služby pro veřejnost: Místní referendum* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, ©2019 [citováno dne 25. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.

⁵⁴ Tamtéž

č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.⁵⁵

Hlasovací okrsky jsou totožné jako volební okrsky a byly vytvořeny podle zákona č. 491/2001 Sb., a v těchto probíhá hlasování místního referenda. Oprávněná osoba, která se chce zúčastnit místního referenda musí hlasovat osobně. V hlasovací místnosti musí osoba prokázat platným průkazem svou totožnost a státní občanství České republiky nebo státní občanství státu, jehož občané jsou oprávněni hlasovat v ČR. Prokáže-li se oprávnění osoby hlasovat v místním referendu a záznamu do výpisu ze seznamu oprávněných osob, dostane od okrskové komise hlasovací lístek a úřední obálku. Hlasování nebude umožněno osobám, které neprokáží svou totožnost a státní občanství ČR, popřípadě občanství státu, jehož občané mohou hlasovat na území ČR. V případě, kdy oprávněná osoba nebude moct hlasovat v hlasovacím okrsku podle svého místa trvalého pobytu, ale má možnost hlasovat v místním referendu na území kde je přihlášena k trvalému pobytu, vydá obecní úřad na žádost hlasovací průkaz pro místní referendum a označí skutečnost do výpisu ze seznamu oprávněných osob.⁵⁶

5.1.2 Krajské referendum

Obdobně jako místní referendum je krajské referendum také institutem přímé demokracie a je rovněž nazýváno krajským lidovým hlasováním. Upravuje ho zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu. Může se konat jen na celém území kraje a rozhodují v něm oprávněné osoby, které mohou souhlasit nebo nesouhlasit s konkrétně položenými otázkami, které patří do samostatné působnosti kraje. Provádí se tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého hlasovacího práva. Výjimkou je hlavní město Praha, které je jak obcí, tak krajem a referendum na jeho území se provádí podle zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu. Dle ustanovení §7 zákona o krajském referendu, nelze referendum konat o otázkách týkajících se ukládání pokut a rozpočtu kraje, zřízení nebo zrušení orgánů kraje a o jejich vnitřním uspořádání, volby a odvolání hejtmána, jeho náměstků a volených či jmenovaných členů orgánů kraje, dále v otázkách o schválení, změně nebo zrušení obecně závazné vyhlášky kraje, jestli by otázka byla v krajském referendu v rozporu s právními předpisy či rozhodnutí v krajském referendu by mohlo být v rozporu s právními předpisy a v poslední řadě jestliže od

⁵⁵ *Služby pro veřejnost: Místní referendum* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, ©2019 [citováno dne 25. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

⁵⁶ *Tamtéž*

platného rozhodnutí v krajském referendu do podání návrhu na konání krajského referenda v téže věci neuplynulo 24 měsíců.⁵⁷⁵⁸

5.2 Petice

Petice jsou upraveny zákonem č. 85/1990 Sb., o právu petičním. Petice jsou nástrojem prostřednictvím, kterých se může každý obrátit na státní orgány se žádostmi, návrhy a stížnostmi ve věcech veřejného či společenského zájmu. Oprávnění podávat petice je jednotlivec nebo skupina obyvatel. Právnícké osoby mohou petiční právo vykonávat pouze je-li to v souladu s cíli jejich činností. Občané si mohou vytvořit petiční výbor, který slouží k sestavení petice, opatření podpisů občanů pod ni, doručení petice státnímu orgánu a jednání se státním orgánem. Petiční výbor není právníckou osobou a zastupuje ho člen, kterého si jsou členové petičního výboru povinni určit. Určený zástupce musí být osobou starší 18 let a zastupuje petiční výbor ve styku se státními orgány.⁵⁹

Petiční výbor nebo občan může vyzývat občany k podpoření a podpisu petice, ale způsobem, který neodporuje zákonu. Kromě podpisu pod peticí musí občan vyplnit další náležitosti, a to jméno, příjmení a bydliště. Petiční podpisové archy musí být jednoznačně označeny tak, aby bylo zřejmé o jakou petici se jedná, ale jen v případě, že podpisové archy neobsahují text petice. Petice musí být písemná a musí být pod ní uvedeno jméno, příjmení a bydliště osoby, která ji podává, v případě že podává petici petiční výbor, musí být uvedena jména, příjmení a bydliště zástupce petičního výboru. Petice nesmí zasahovat do nezávislosti soudů a nesmí vyzývat k porušování ústavy a zákonů. Petice bývá adresována státnímu orgánu, který má povinnost ji přijmout. Nespadá-li věc do jeho působnosti, petici postoupí do 5 dnů příslušnému státnímu orgánu, a to také oznámí tomu, kdo petici podal. Státní orgán, který petici přijal je povinný písemně do 30 dnů odpovědět podateli nebo zástupci petičního výboru. V odpovědi uvede stanovisko k obsahu petice a způsob jejího vyřízení.⁶⁰⁶¹

Elektronické petice postrádají vlastnoruční podpis nebo zaručený elektronický podpis, základní zákonnou náležitost. Není tedy považována za petici

⁵⁷Služby pro veřejnost: Krajské referendum [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, ©2019 [citováno dne 26. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

⁵⁸Zákon č. 118/2010 Sb., zákon o krajském referendu a o změně některých zákonů.

⁵⁹Služby pro veřejnost: Petice [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, ©2019 [citováno dne 26. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>.

⁶⁰ Tamtéž

⁶¹ Zákon č. 85/1990 Sb., zákon o právu petičním.

podle petičního zákona a státní orgán, tak nemusí odpovídat na petici v zákonné lhůtě. Elektronická petice přesto může splnit svůj účel, kdy upozorní státní orgán na konkrétní záležitost, která vyžaduje úpravu. Bude-li mít elektronická petice dostatečnou podporu, mohou být její následky stejné, ale i větší než petice podle zákonných ustanovení.⁶²

5.3 Shromáždění

Jedním ze základních práv a svobod je právo shromažďovací. Většinou bývá toto právo využíváno ke svobodě projevu, výměně informací a názorů a k podílení se na řešení veřejných a společenských záležitostí a vyjádření určitých postojů. Veřejné shromáždění je průvod, schůze konané na veřejných místech. Veřejné shromáždění má oznamovací povinnost, tudíž se může konat, bylo-li řádně oznámeno oprávněnou osobou a příslušný orgán nevyvěsil písemné vyhotovení rozhodnutí o zákazu konání na úřední desce. Toto rozhodnutí o zákazu musí být vyvěšeno do 3 dnů od přijetí oznámení. Občan starší 18 let, právnická osoba se sídlem v České republice či skupina osob má možnost svolávat shromáždění a je označována jako svolavatel. Ten písemně nebo osobně oznámí plánované konání shromáždění obecnímu úřadu, v jehož územním obvodu se má konat. Přesahuje-li místo konání shromáždění územní obvod obecního úřadu, oznámí svolavatel konání pověřenému obecnímu úřadu. Přesahuje-li územní obvod v tomto případě, oznámí svolavatel konání krajskému úřadu a pokud přesahuje hranice kraje, musí být konání oznámeno Ministerstvu vnitra. Oznámení musí příslušný orgán obdržet nejdříve 6 měsíců před konáním a nejpozději 5 dnů před konáním.⁶³

Oznámení, které je předkládáno má náležitosti, které musí obsahovat. V první řadě to je účel plánovaného shromáždění, den a místo konání a dobu zahájení. V případě, kdy jde o shromáždění na veřejném prostranství musí být uvedena i předpokládaná doba ukončení. Oznámení musí dále obsahovat předpokládaný počet účastníků, opatření, které svolavatel provede, aby konání bylo v souladu se zákonem. Jedná-li se o shromáždění ve formě pouličního průvodu, uvede se zahajovací místo, cesta a místo ukončení. V oznámení musí být také

⁶² *Elektronická petice* [online]. Frankbold, ©2005—2020 [citováno dne 26. 11. 2020]. Dostupné z: <https://frankbold.org/poradna/spolky-a-zapojeni-verejnosti/petice-a-shromazdeni/petice/dotaz/elektronicka-petice>

⁶³ BALOUNOVÁ, Jana. Veřejné užívání versus shromažďovací právo. *Právní rozhledy* [online]. C. H. Beck, 2019, 19. 7. 2019, (13-14/2019), 496 [citováno dne 27. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhfpxa4s7gezv6mjul5zv6nbzgy&groupIndex=5&rowIndex=0#>.

uvedeno jméno, příjmení a trvalý pobyt svolavatele, v případě právnické osoby název, sídlo a taktéž jména, příjmení a trvalý pobyt osoby zmocněné jednat jejím jménem v dané věci. Je-li konání shromáždění plánované pod širým nebem mimo veřejná prostranství, je svolavatel povinen k oznámení přiložit souhlas vlastníka, popřípadě uživatele pozemku. Obecní úřad má několik možností, jak ovlivnit dění shromáždění. S ohledem na veřejný pořádek může úřad svolavateli navrhnout, aby se veřejné shromáždění konalo v jinou dobu či na jiném místě. Úřad může také svolavateli stanovit, aby shromáždění konané v pozdních hodinách nenarušovalo noční klid a bylo s tím ohledem ukončeno. Docházelo by veřejným shromážděním k omezování práv občanů, porušování zákonů, ohrožování zdraví, rasové nenávisti či neúměrnému omezování dopravy, může příslušný orgán shromáždění zakázat. O zákazu příslušný orgán musí rozhodnout do 3 dnů od obdržení oznámení. Poté rozhodnutí obecní úřad vyvěsí na své úřední desce a vyhlásí místním rozhlasem. Koná-li se shromáždění, které bylo zakázáno nebo nebylo oznámeno či budou-li účastníci páchat trestnou činnost, může příslušný orgán za zákonem stanovených podmínek shromáždění rozpustit. Rozpustit shromáždění může i příslušník Policie ČR ve službě.⁶⁴⁶⁵

Vydal-li úřad rozhodnutí o zákazu shromáždění, může svolavatel do 15 dnů od vyvěšení rozhodnutí na úřední desce podat opravný prostředek ke krajskému soudu, v jehož obvodu je sídlo úřadu, který vydal rozhodnutí. Soud rozhodne do 3 dnů. V případě rozpuštění veřejného shromáždění se svolavatel proti tomu může bránit podáním námítky do 15 dnů ke krajskému soudu, v jehož obvodu je sídlo úřadu, který shromáždění rozpustil. Soud rozhodne, jestli bylo shromáždění rozpuštěno v souladu se zákonem nebo nebylo.⁶⁶

⁶⁴ *Služby pro veřejnost: Oznámení o konání shromáždění* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, ©2019 [citováno dne 26. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>.

⁶⁵ Zákon č. 84/1990 Sb., zákon o právu shromažďovacím.

⁶⁶ Tamtéž

6 Praktická část

Součástí této bakalářské práce je i praktická část, která je zaměřena na problematiku výstavby úseku dálnice D1 Přerov-Říkovice a účast dotčené veřejnosti na rozhodování o dostavbě tohoto úseku. V první části praktické části je charakterizováno město Přerov a nastínění současné situace ve věci dostavby úseku dálnice D1 Přerov-Říkovice. Ve druhé části je potom popsán výzkum prováděný dotazníkovým šetřením.

6.1 Charakteristika města Přerova

Město Přerov nacházející uprostřed Moravy, rozkládající se po obou březích řeky Bečvy, je součástí Olomouckého kraje a zároveň centrem přerovského okresu. Přerov má přibližně čtyřicet tři tisíc obyvatel žijících v jednotlivých částech města. Město Přerov je rozčleněno do třinácti částí, a to Přerov – město, Předmostí, Lověšice, Kozlovice, Dluhonice, Újezdec, Čekyně, Henčlov, Lýsky, Popovice, Vinary, Žeravice a Penčice. Olomoucký kraj tvoří území okresů Přerov, Olomouc, Prostějov, Šumperk a Jeseník.

Město Přerov se pyšní zejména svou historií, neboť historie osídlení sahá až do pravěku – starší doby kamenné. Dokládají to světově známé archeologické nálezy v Přerově – Předmostí. Poprvé v písemnostech je město Přerov zmíněno v roce 1141, a to v listině olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka, která svědčí o správní funkci v hradské soustavě přemyslovského státu. Významným milníkem pro Přerov, bylo povýšení v roce 1256 na královské město Přemyslem Otakarem II. Historie města je dále spjata s rody Pernštejnů a Žerotínů, také s evangelickou církví zvanou jednota bratrská, a tedy i s přerovským rodákem Janem Blahoslavem a myslitelem Janem Amosem Komenským. Současný Přerov láká návštěvníky právě na tyto historická místa, kde mimo jiné zmíněné osobnosti působily.⁶⁷

I přes výhodnou polohu města, dochází k dlouhodobému poklesu obyvatel, což vyplývá ze statistik ČSÚ, kdy v roce 2015 mělo město 44 161 obyvatel a k 1. 1. 2020 42 558 obyvatel. Příčin tohoto klesajícího efektu může být víc. Největší roli hraje vysoká nezaměstnanost, nízká úroveň mezd, a také stav dopravy ve městě.⁶⁸ Dlouhodobě dochází k dopravním kolapsům v důsledku nedostavěné

⁶⁷ *Statutární město Přerov* [online]. Přerov, c2000-2020 [citováno dne 25. 10. 2020]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu>.

⁶⁸ *Přerovský deník* [online]. Přerov: VLTAVA LABE MEDIA, 2013 [citováno dne 25. 10. 2020]. Dostupné z: https://prerovsky.denik.cz/zpravy_region/obyvatel-prerova-prudce-ubyva-za-pet-let-prisel-o-3-tisice-lidi-20130211.html

dálnice D1, konkrétně úseku Říkovice – Přerov, kdy dostavbou tohoto úseku bude kompletně dálnice D1 propojovat města Praha, Brno a Ostrava.⁶⁹

Přerov představuje významný dopravní uzel, je vzdálený 20 km od Olomouce, Brno a Ostrava jsou ve vzdálenosti 80 km a Praha 280 km. Přerov je přímo napojen na Ostravu dálnicí D1 a nepřímo napojen dálnicí D1 na Brno a Prahu, kde úsek D1 končí v Říkovicích, které jsou od Přerova vzdáleny pouhých 10 km. Vzhledem k tomu, že město nemá žádný silniční obchvat, který má vytvořit dostavba úseku dálnice D1 Říkovice – Přerov, projíždí městem veškerá tranzitní doprava. Následkem zvýšeného objemu dopravy v Přerově, je dopravní kolaps, tedy tvoření kolon a zpoždění. Zejména obyvatelé Přerova a okolí mají problém kvůli dopravním kolonám dojíždět do zaměstnání, škol apod. Tato dopravní situace nemá negativní vliv jen na obyvatele přerovského okresu, ale také na rozvoj města, neboť absence obchvatu a přímého napojení na dálnici odrazuje investory a podnikatelské subjekty.⁷⁰

6.2 Současný stav výstavby dálničního obchvatu Přerova

Dálnice na Přerovsku se stala předmětem zájmu už v roce 1991, kdy se řešilo kudy povede dálnice D1, tehdy označována D47. V roce 1993 byla dálnice zapracována do územního plánu velkého územního celku, který je dnes označován zásad územního rozvoje – územní plán Olomouckého kraje a následně došlo ke schválení Územního plánu sídelního útvaru Přerov. Město Přerov informovalo stát o nutnosti výstavby dálnice v roce 1998, už tehdy byla dopravní situace v Přerově katastrofická. I přes snahu města a urgence stavby dálnice se výstavba nezačala, ať už kvůli nedostatku finančních prostředků, tak kvůli častému střídání ministrů dopravy.⁷¹

Nejvyšší prioritou výstavby dálnice vyplývá i z vyjádření primátora Mgr. Vladimíra Puchalského města Přerova z roku 2018 k žalobě. Dopravní priority byly již v minulosti stanoveny ve strategických dokumentech města Přerova, jako je Generel dopravy města Přerova, Strategie dopravní obslužnosti města Přerova na období 2007-2013, Strategické plány ekonomického a územního rozvoje statutárního města Přerova pro období 2007-2013 a 2014-2020 a i v plánu

⁶⁹ŘSD: *Dálnice D1* [online]. Dostupné z: https://www.rsd.cz/wps/wcm/connect/3cbb4442-af02-448f-b9db-627eac28f269/RSD_D1_11_10.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=3cbb4442-af02-448f-b9db-627eac28f269#page57.

⁷⁰Statutární město Přerov: *Silniční doprava* [online]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/cs/o-prerove/doprava-ve-meste/silnicni-doprava.html>.

⁷¹Statutární město Přerov: *Vyjádření primátora k žalobě spolku Děti Země* [online]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/cs/magistrat/doprava/vyjadreni-primatora-k-zalobe-spolku-deti-zeme.html>

udržitelné mobility. Mimořádný veřejný zájem na dostavbě dálnice D1 je dokumentován v korespondenci statutárního města Přerova s odpovědnými subjekty státu a jiných samospráv, a také ve výzvách, peticích, memorand atd. Primátor Puchalský ve svém vyjádření vyzdvihl Memorandum z roku 2007 pro podporu rozvoje dopravní technické infrastruktury mezi Přerovem, Lipníkem nad Bečvou, Kojetínem a Hranicemi, dále Memorandum pro společný postup pro podporu rozvoje dopravní a podnikatelské infrastruktury Střední Moravy v letech 2007-2013, kterou vzalo na vědomí Zastupitelstvo města Přerova, které vyslovilo nespokojenost s postupem přípravy dálnice D1 v úsecích Říkovice – Přerov a požádalo o pomoc hejtmana Olomouckého kraje. Výzvu zastupitelů k vyřešení dopravních problémů podpořilo peticí 15 023 občanů. Petici projednával a v závěru roku 2011 podpořil i Senát Parlamentu ČR. Průběžně byli kontaktováni ministři dopravy a ředitelé ŘSD, na jejichž místech docházelo k častým změnám.⁷²

Čtrnáctikilometrový úsek dálnice D1 Lipník – Přerov otevřelo Ředitelství silnic a dálnic v prosinci 2019, chybí poslední desetikilometrový úsek Říkovice – Přerov, který je nadále blokován některými občany a hlavně ochránci přírody, konkrétně spolkem Děti Země. Dokončený úsek dálnice D1 Lipník – Přerov, ale situaci v Přerově ještě více zhoršil. Nový úsek přivádí do Přerova více nákladních aut než v době, kdy k městu dálnice nevedla. Situaci má zlepšit poslední nedokončený úsek dálnice D1 Říkovice – Přerov. Problémem ale je devět odvolání proti územnímu rozhodnutí, které bylo vydáno v listopadu roku 2019 z důvodu úprav technického řešení a nových požadavků vyplývajících z legislativy a technických norem. Proti plánovanému úseku bojují někteří obyvatelé Dluhonic (obec kolem které má vést dálnice) a spolek Děti Země, který se podle jejich názoru chybí závazného stanoviska EIA z roku 2000, který neposoudil varianty dálnice mimo Dluhonic a stanoviska EIA z roku 2016, které bylo vydáno bez účasti veřejnosti, jak se vyjádřil Miroslav Patrik ze spolku Děti Země. Námitky musel řešit Krajský úřad Olomouckého kraje, který 8. 6. 2020 potvrdil platnost změny územního rozhodnutí.^{73,74}

⁷² Statutární město Přerov: *Vyjádření primátora k žalobě spolku Děti Země* [online]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/cs/magistrat/doprava/vyjadreni-primatora-k-zalobe-spolku-deti-zeme.html>

⁷³ ČT24: *Nový úsek D1 u Přerova dopravní situaci ještě zhoršil* [online]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3026480-novy-usek-d1-u-prerova-dopravni-situaci-jeste-zhorsil-po-dalnici-miri-do-mesta-vic>.

⁷⁴ Ministerstvo dopravy: *Obyvatelé Dluhonic vítají dohodu na dokončení dálnice D1* [online]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Obyvatele-Dluhonic-vitaji-dohodu-na-dokonceni-daln>

Úsek Říkovice – Přerov má být dlouhý 10,1 km a součástí stavby má být 15 mostů a 3 Mimoúrovňové křižovatky (dále jen „MKÚ“).⁷⁵ Mimo jiné byl v tomto úseku problém s výkupem pozemků v obci Dluhonice, kde má dálnice procházet okrajovou částí obce. Někteří majitelé pozemků je odmítají prodat i za osminásobek odhadované ceny nemovitosti. O vyvlastnění stát ale neuvažuje a s posledními vlastníky v Dluhonicích se chce dohodnout.⁷⁶

V červenci roku 2020 proběhlo veřejné jednání osadního výboru Dluhonic u Přerova, kterého se účastnil mimo jiné i ministr dopravy Karla Havlíčka, hejtmana Olomouckého kraje Ladislava Oklešťka a primátora města Přerova Petra Měřínského. Na jednání bylo potvrzeno naplnění příslibu premiéra ČR Andreje Babiše, tedy že bude poskytnuta pomoc lidem z místní části Dluhonic, kterých se dotkne výstavba dálnice D1 136 Říkovice – Přerov. Bylo odsouhlaseno souhlasné řešení kompenzující stavbu a realizaci stavby už nemělo nic bránit.⁷⁷

Krajský soud v Ostravě 20. 10. 2020 vydal rozsudek, kterým úsek dálnice D1 přišel o nové územní rozhodnutí, vyhověl tak žalobám spolků Děti Země a Krajina Dluhonice, které usilují o odklon trasy od Dluhonic. Oba spolky žalovaly rozhodnutí Krajského úřadu v Olomouci, který nevyhověl jejich odvoláním proti změně územního rozhodnutí, které kraj vydal v květnu 2020. Krajský úřad v Olomouci se bude muset záležitostí znovu zabývat, a tím je ohrožen termín zahájení výstavby. Stavba dálnice v úseku mezi Přerovem a Říkovicemi musí být zahájena nejpozději v listopadu 2021, kdy vyprší platnost posudku vlivu na životní prostředí. Písemné odůvodnění rozsudku ještě zúčastněné strany neobdržely, není proto jasné, jestli Krajský úřad zanedbal některé formální věci, například vynechání v řízení některého účastníka, nebo nedostatečné vypořádání s některou z námitek. Ve stavebním řízení nemůže být dále pokračováno, dokud nebude územní rozhodnutí znovu pravomocné. Přerovský radní Tomáš Navrátil situaci okomentoval jako převahu zájmů několika jedinců, kteří nejsou výstavbou dálnice dotčeni nad absolutní většinou. Předseda spolku Děti Země Miroslav Patrik poukazuje na fakt, že stát dokázal v krátkém čase přeprojektovat mimoúrovňovou dálniční křižovatku v Přerově-Předmostí, kvůli kterému muselo ŘSD žádat o

⁷⁵ŘSD: *Dálnice D1 Říkovice - Přerov* [online]. Dostupné z:

https://mapapp.rsd.cz/Upload/Stavby/8/infoletak_d1-0136-rikovice-prerov.pdf

⁷⁶Olomoucký deník: *D1 u Přerova má zelenou, ekologové neuspěli s odvoláním* [online]. Dostupné z: https://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/d1-rikovice-prerov-dalnice-odvolani-stavba-2020.html.

⁷⁷Ministerstvo dopravy: *Obyvatelé Dluhonic vítají dohodu na dokončení dálnice D1* [online]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Obyvatele-Dluhonic-vitaji-dohodu-na-dokonceni-daln>

změnu územního rozhodnutí, a proto by neměl být problém změnit trasu dálnice. ŘSD tuhle variantu odmítá, neboť by se musely dělat nové geologické průzkumy a vykupovat další pozemky, což by zdrželo stavbu o několik dalších let. Přerov usiluje o dálnici bezmála dvacet let a šance na její výstavbu v nejbližší době se opět obyvatelům Přerova vzdálila.⁷⁸

6.3 Dotazníkové šetření

V této bakalářské práci byl prováděn výzkum prostřednictvím dotazníku. Výzkum byl zaměřen na možnosti obyvatel Přerova zapojit se do rozhodování stavby dálnice D1 v úseku přímo ovlivňující město Přerov. Dotazník měl zjistit, zda stavba dálnice ovlivňuje každodenní život obyvatel Přerova a zda obyvatelé vnímají možnosti zapojení do rozhodování stavby úseku D1 jako dostatečné.

Dotazování probíhalo online prostřednictvím webové stránky survio, kde byl dotazník vypracován. Následně byl dotazník nahrán na facebookovou stránku „Přerováci“, která má 7000 členů a vyplnilo jej 359 respondentů. V důsledku provedení dotazování pouze online formou byli respondenti převážně ve věku 20-40 let. Ve věkové skupině 0-14 let nevyplnil dotazník žádný respondent, ve věkové skupině 15-20 let vyplnilo dotazník 43 respondentů, nejpočetnější byla tedy věková skupina 20-30 let 146 dotazovaných a věková skupina 30-40 let 123 respondentů. Nejméně zastoupené věkové skupiny byly 40-50 let 31 vyplnění a 50 a více let 16 vyplnění. Celkový počet respondentů tvoří 0,84% z celkového počtu obyvatel Přerova k 1. 1. 2020.

Dotazník byl tvořen 13 otázkami, a to uzavřenými otázkami s možností jedné nebo více odpovědí.

6.4 Vyhodnocení dotazníku

Po zvolení věkové skupiny museli respondenti zvolit jednu z odpovědí, a určit tak jejich nejvyšší dosažené vzdělání. Nejvíce zastoupenou skupinou byly respondenti se středoškolským vzděláním s maturitou, kterých bylo 56% (202). Respondentů s vysokoškolským vzděláním bylo 16% (57) a samozřejmě odpovídali i lidé se základním vzděláním, střední školou bez maturity, či s vyšší odbornou školou.

Důležitou informací související s celým dotazníkem bylo, zda respondent žije ve městě Přerov, v některé jeho městské části, či je vlastníkem nemovitosti

⁷⁸ KLIMKOVÁ, Petra. Dokončení D1 ohrožené, aktivisté vyhráli u soudu. *MLADÁ FRONTA*. MF DNES, 2020, XXXI(247). s. 13.

v této oblasti. Více méně všichni respondenti odpověděli, že jsou obyvateli Přerova či jeho městské části, odpověď. Devět osob odpovědělo, že nežije ve městě Přerov ani jeho městské části, ale vlastní zde nemovitost. Sedm osob odpovědělo, že zde nežijí ani nevlastní nemovitost, což způsobila pravděpodobně skutečnost, že ve skupině „Přerováci“ jsou členy i osoby ze vzdálenějších obcí.

První otázka zaměřená na dostavbu úseku dálnice D1 Přerov-Říkovice byla, zda nedostavěný úsek dálnice ovlivňuje nějakým způsobem život respondentů, či alespoň registrují situaci okolo dostavby. Cílem této otázky bylo zjistit, zda respondenti vyplňující dotazník mají povědomí o této problematice dostavby úseku dálnice. Na tuto otázku odpovědělo všech 359 respondentů kladně, tedy odpovědí „ano“. Další otázka navazovala na otázku předchozí, respondenti v ní byli tázáni, zda se zajímají o osud této dostavby. I v tomto případě byla většina odpovědí kladných, ale 64 respondentů odpovědělo, že ne.

Následoval dotaz, zda respondenti mají vědomost o současném stavu rozhodování na soudech a správních orgánech o územním řízení pro dostavbu dálnice D1. U této otázky se vzhledem k většímu počtu možností, odpovědi lišily. Odpověď „ano“ označilo 89 respondentů, zatímco 172 respondentů zodpovědělo, že zaznamenali některá rozhodnutí z médií a 98 respondentů označilo, že nemají vědomost o těchto rozhodnutích.

Následná otázka dotazníku směřovala ke zjištění, zda respondenti mají povědomí o nástrojích připomínky a námítky, kterými se mohou zapojit do procesu územního plánování. V této otázce respondenti vybírali ze dvou možných odpovědí a výsledkem bylo 103 kladných reakcí, tedy odpověď „ano“ a 256 odpovědí „ne“.

Osmá otázka dotazníku reflektovala výzvu primátora města Přerova, který nechal po městě rozvěsit plakáty s telefonním číslem předsedy občanského sdružení „DĚTI ZEMĚ“ Miroslava Patrika. V této otázce byli respondenti tázáni, zda se účastnili výzvy primátora, aby telefonovali Miroslavu Patrikovi, aby ukončil obstrukce. Zde velká část odpovědí byla, že pana Patrika kontaktovali formou SMS zprávy, takto odpovědělo 114 respondentů. Dalších 57 dotazovaných zvolilo odpověď „ano“. Většina, tedy 193 tázaných odpovědělo, že ne.

Další otázkou byly respondenti tázáni, zda jsou z městské části Přerov-Dluhonice. V tomto případě byla naprostá většina odpovědí 351, že nikoliv. Z Dluhonic bylo tedy jen 8 respondentů. Dotazovaní, kteří odpověděli záporně byli přesměrováni na otázku č. 11. Ti, kteří odpověděli, že jsou z Dluhonic pokračovali na otázku č. 10, která na tu předešlou navazovala. Respondenti v ní byli dotazováni,

zda se účastnili veřejného jednání k záměru dostavby D1. Z 8 tázaných odpověděli 3, že se zúčastnili a zbylých 5 odpovědělo záporně.

Poslední otázka tohoto dotazníku byla položena myslí-li si respondenti, že mají dostatečné množství možností, jak se zapojit a podílet se na plánování a rozhodování o důležitých záměrech staveb. V této otázce označila většina respondentů odpověď „ne“, a to 283. Zbylých 76 respondentů označilo odpověď „ano“.

7 Závěr

Cílem této bakalářské práce je představení možností zapojení veřejnosti do rozhodování veřejné správy pro případné čtenáře, především laickou veřejnost. Práce by tedy měla zejména podrobněji vysvětlit čtenáři fungování územního plánování, jednotlivou participaci občanů a mimo jiné seznámit je s pojmy, jako veřejná správa, rozhodování či veřejnost.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část obsahuje zmíněné pojmy, které jsou v této části vysvětleny, dále je pojednáno o podstatě a důvodech takového zapojení veřejnosti. Největší část práce je věnována územnímu plánování, jeho úrovním a možnostech občanů se na něm účastnit. V neposlední řadě, je povrchově představeno referendum, právo petiční a právo shromažďovací

Praktická část je zaměřena na nelehkou situaci okolo dostavby úseku dálnice D1 Přerov-Říkovice. Kdy v této části práce je charakterizováno město Přerov, popsán současný stav dostavby tohoto úseku. Praktickou část dále tvoří text, který byl vytvořen na základě anonymního online dotazníku a odpověďmi na něj. Dotazníku se účastnilo 359 respondentů. Dotazník byl tvořen otázkami, které zjišťovaly, zda respondenti mají povědomí a zájem na klíčové stavbě, zda znají nástroje k zapojení se a ovlivnění takovýchto stavebních záměrů a v poslední řadě, myslí-li si, že možnost, jak se zapojit a ovlivnit stavební záměr je dostatečný.

Z výsledku dotazníku, lze dovést, že respondenti vědí o zásadním stavebním záměru dostavby dálnice D1 a zajímá je její vývoj. Soudní a správní rozhodnutí týkající se této dostavby však dotazovaní znají pouze z médií tj. Přerovské noviny a TV Přerov. Z odpovědí na otázku znalosti možného zapojení prostřednictvím připomínek a námitek, vyplývá, že respondenti nemají znalost o těchto možnostech. Z dalších odpovědí dotazovaných, ale lze vyčíst, že mají zájem na této dostavbě, ale neví jakým způsobem ji ovlivnit a zapojit se do rozhodování o ni.

Lze konstatovat, že možnosti zapojování veřejnosti do rozhodování veřejné správy je omezené a má množství nedostatků.

Tuto bakalářskou práci dopisují v době, kdy vláda České republiky přijala rozhodnutí o karanténě kvůli COVID-19 pro celé území státu. Jde o jedinečnou a neopakovatelnou situaci správního rozhodování s širokým zapojením veřejnosti. Tato unikátní situace i z hlediska správního rozhodování si zaslouží samostatné pojednání. Nyní je ještě příliš brzy na hodnocení a jakékoliv závěry, a to zejména

proto, že jsme přímými účastníky současného dění. Veřejnost se v současné době zapojuje přímou pomocí, jako je např. šití roušek, pomoc při rozvozu potravin, ochranných pomůcek, za to všem patří velký dík.

8 Resumé

Tato bakalářská práce pojednává o tématu zapojování veřejnosti do rozhodování ve veřejné správě. Bakalářská práce je rozdělena do šesti hlavních kapitol, ve kterých jsou podrobně popsány jednotlivé procesy rozhodování. V práci se zabývám vymezením pojmů veřejná správa, rozhodování a veřejnost. Dále se věnuji ústavnímu a mezinárodnímu právnímu základu tohoto zapojování veřejnosti a také detailně popisuji proces územního plánování v České republice. V práci rovněž pojednávám o účasti veřejnosti při referendech, shromažďování a o právu petičním.

Summary

This bachelor thesis talks about sharing the decisions about public administration with public. This work is split into six main chapters in which are described particular processes of deciding. In my work I deal with clarification of public administration, decision and public. Furthermore, I work with constitutional and international legal basis of this deciding of public. I also describe proces of special planning in Czech Republic with many details. Finally I cope with participation of public during referendums, gathering and petition law.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

DAHL, Robert. *O demokracii*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-422-2.

GROSPÍČ, Jiří, Lenka VOŠTRÁ a Tomáš LOUDA. *Územní samospráva v České republice a Evropě*. Aleš Čeněk, 2007. ISBN 9788073800284.

HUMLÍČKOVÁ, Petra. *Účast veřejnosti na rozhodování ve věcech ochrany přírody a krajiny: metodická příručka*. Vlašim: ČSOP Vlašim, 2008. ISBN 978-80-86327-68-6.

JARMIČ, Libor a Vendula ZÁHUMENSKÁ. *O územním plánování jasně a stručně aneb kdy a jak se efektivně zapojit*. Brno: Ekologický právní servis, 2010.

KLIMKOVÁ, Petra. Dokončení D1 ohrožené, aktivisté vyhráli u soudu. *MLADÁ FRONTA*. MF DNES, 2020, XXXI(247), 13.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Účast veřejnosti v rozvoji obcí a měst a krajů*. Centrum pro komunitní práci, 2010. ISBN 978-80-86902-86-9.

LOUDA, Tomáš, Jiří GROSPÍČ a Lenka VOŠTRÁ (EDS.). *Modernizace veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-7380-001-2.

MATES, Pavel a Miloš MATULA. *Kapitoly z dějin a teorie veřejné správy*. Vyd. 2. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998. ISBN 80-707-9753-3.

ORINIAKOVÁ, Pavla a Tereza TEUSCHELOVÁ. *Účast veřejnosti, proč a jak?*. Plzeň: Centrum pro komunitní práci ČR, 2003. ISBN 80-869-0203-X.

PETRLÍK, Jindřich, Martin SKALSKÝ a Ondřej TOŠNER. *Efektivní účast v procesu EIA: Environmental Impact Assessment*. [Praha]: Arnika, 2003. Příručky (Arnika). ISBN 80-239-4441-X.

PRŮCHA, Petr a Karel SCHELLE. *Základy místní správy*. Brno: IURIDICA BRUNENSIA, 1995. ISBN 80-85964-00-7.

SKULOVÁ, Soňa. *Rozhodování ve veřejné správě*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. ISBN 80-210-1138-6.

Internetové zdroje

Aarhuská úmluva: příručka k implementaci. *Ministerstvo životního prostředí: MZP* [online]. 2013 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/umluva_pristup_informace/\\$FILE/OMV-AU_pruvodce_implementation-20140711.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/umluva_pristup_informace/$FILE/OMV-AU_pruvodce_implementation-20140711.pdf)

BALOUNOVÁ, Jana. Veřejné užívání versus shromažďovací právo. *Právní rozhledy* [online]. C. H. Beck, 2019, 19. 7. 2019, (13-14/2019), 496 [cit. 2020-11-27]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhfxa4s7gezv6mjul5zv6nbzgy&groupIndex=5&rowIndex=0#>

ČT24: *Nový úsek D1 u Přerova dopravní situaci ještě zhoršil* [online]. Česká televize, c1996-2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3026480-novy-usek-d1-u-prerova-dopravni-situaci-jeste-zhorsil-po-dalnici-miri-do-mesta-vic>

Elektronická petice [online]. Frankbold, ©2005—2020 [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <https://frankbold.org/poradna/spolky-a-zapojeni-verejnosti/petice-a-shromazdeni/petice/dotaz/elektronicka-petice>

HARTMAN, Petr. Referendum v Česku by mělo být ještě vzácnější než šafrán. *IROzhlas* [online]. Praha: Rozhlas, 2018 [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/komentare/referendum_1802160801_mos

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část* [online]. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016 [cit. 2020-10-19]. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. Dostupné z: : <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgzwpc2jrgu&tocid=nnptembrgzwpc2jrgu>

KADEČKA, Stanislav a Filip RIGEL. Kam směřuje česká právní regulace místního referenda? *Právní rozhledy* [online]. C. H. Beck, 2009, 10. 4. 2009, (7/2009), 229 [cit. 2020-11-27]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembqhfpxa4s7g5pxgxzsgi4q&groupIndex=11&rowIndex=0#>

LINHART, Jiří. *Sociologická encyklopedie* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2017 [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Veřejnost>

Mezinárodní smlouvy v oblasti životního prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha, 2008 [cit. 2020-02-24]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/umluva_pristup_informace

Ministerstvo dopravy: Obyvatelé Dluhonic vítají dohodu na dokončení dálnice D1 [online]. 2020 [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: <https://www.mdcz.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Obyvatele-Dluhonic-vitaji-dohodu-na-dokonceni-daln>

Ministerstvo životního prostředí: Aarhuská úmluva příručka k implementaci [online]. MZP, 2013 [cit. 2020-11-04]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/umluva_pristup_informace/\\$FILE/OMV-AU_pruvodce_implementation-20140711.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/umluva_pristup_informace/$FILE/OMV-AU_pruvodce_implementation-20140711.pdf)

Olomoucký deník: D1 u Přerova má zelenou, ekologové neuspěli s odvoláním [online]. VLATAVA LABE MEDIA, 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/d1-rikovice-prerov-dalnice-odvolani-stavba-2020.html

Politika a zásady územního rozvoje. *Frankbold* [online]. 2011 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://frankbold.org/poradna/uzemni-planovani/uzemni-planovani/nastroje-uzemniho-planovani/rada/politika-a-zasady-uzemniho-rozvoje>

Přerovský deník [online]. Přerov: VLATAVA LABE MEDIA, 2013 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://prerovsky.denik.cz/zpravy_region/obyvatel-prerova-prudce-ubyva-za-pet-let-prisel-o-3-tisice-lidi-20130211.html

Volby a referenda. *Statutární město Ústí nad Labem* [online]. c2020 [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: <https://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/sprava-mesta/volby-referenda/druhy-voleb-ceske-republice.html>

ŘSD: Dálnice D1 [online]. Ředitelství silnice a dálnic ČR, 2010 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://www.rsd.cz/wps/wcm/connect/3cbb4442-af02-448f-b9db-627eac28f269/RSD_D1_11_10.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=3cbb4442-af02-448f-b9db-627eac28f269#page57

ŘSD: Dálnice D1 Říkovice - Přerov [online]. 2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: https://mapapp.rsd.cz/Upload/Stavby/8/infoletak_d1-0136-rikovice-prerov.pdf

Služby pro veřejnost: Krajské referendum. *Ministerstvo vnitra* [online]. Praha, ©2019 [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Služby pro veřejnost: Místní referendum. *Ministerstvo vnitra* [online]. Praha, ©2019 [cit. 2020-03-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

Služby pro veřejnost: *Petice* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, ©2019 [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>

Služby pro veřejnost: Oznámení o konání shromáždění. *Ministerstvo vnitra* [online]. Praha, ©2019 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Statutární město Přerov: Silniční doprava [online]. Přerov, c2000-2020 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/cs/o-prerove/doprava-ve-meste/silnicni-doprava.html>

Statutární město Přerov: Vyjádření primátora k žalobě spolku Děti Země [online]. Přerov, 2018 [cit. 2020-10-25]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/cs/magistrat/doprava/vyjadreni-primatora-k-zalobe-spolku-deti-zeme.html>

Prameny

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod*, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 22/2004 Sb., *o místní referendu* a o změně některých zákonů.

Zákon č. 84/1990 Sb., *o právu shromažďovacím*, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 85/2000 Sb., *o právu petičním*, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 118/2010 Sb., *o krajském referendu* a o změně některých zákonů.

Zákon č. 128/2000 Sb., *o obcích*, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 150/2002 Sb., *soudní řád správní*.

Zákon č. 183/2006 Sb., *o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*, ve znění pozdějších předpisů.